

Міністерство освіти і науки України
Ministry of Education and Science of Ukraine
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Nizhyn Mykola Gogol State University
Кафедра педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту
Department of pedagogy, primary education, psychology and management

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЇ
COLLECTION OF CONFERENCE MATERIALS

II Міжнародна науково-практична конференція
«РОЗВИТОК ОСВІТИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРИ:
НАЦІОНАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ
ПЕРСПЕКТИВИ»
14-15 листопада 2024 року
м. Ніжин, Україна

II International scientific and practical online conference
«EDUCATION DEVELOPMENT IN THE EUROPEAN AREA: NATIONAL
CHALLENGES AND TRANSNATIONAL PERSPECTIVES»
November 14-15th, 2024
Nizhyn, Ukraine

Пронікова Ірина ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ІНТЕГРАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ ЗНАНЬ В ПРЕДМЕТІ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	456
Ролік Вікторія ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТУ «ПІДПРИЄМНИЦТВО І ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ» У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	460
Рязанцев В'ячеслав ДИДАКТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ЩОДО ФОРМУВАННЯ ПРОЄКТНО-КОНСТРУКТОРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗЕВОГО (ПЕРЕРОБНОГО) МАШИНОБУДУВАННЯ	465
Сасенко Наталія СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ФІЗИКИ В ГІМНАЗІЯХ: ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ	468
Сіроштан Тетяна, Марко Наталя ВПРАВИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ 5 КЛАСУ	473
Смелянська Олександра ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ: НАЦІОНАЛЬНА СПЕЦИФІКА ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД (ЗІ СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ НА ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНОМУ НАПРЯМКУ)	478
Стрілець Віктор ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ	480
Твердохліб Ганна МЕДІАОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ МОДЕРНІЗАЦІЇ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В БАЗОВІЙ ШКОЛІ	483
Філоненко Олена МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	487
Хомич Олександр УРАХУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТА АНАТОМО-ФІЗІОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ СТАРШОКЛАСНИКІВ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ ВОЛЕЙБОЛОМ	490
Ши Лей, Дубровська Лариса, Зелі Сюе ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ЯК МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ	497

недоліки атомної енергетики; створити та обґрунтувати макет саркофага з використанням LEGO. Завершилось навчальне заняття голосуванням за або проти розвитку атомної енергетики в Україні, обґрунтовуючи свою думку.

Іншим прикладом є STEM-активність на підсумковому уроку фізики у 8-му класі з теми «Теплові явища». Здобувачі освіти отримали завдання створити за допомогою LEGO побудувати енергоефективний будинок та обґрунтувати конструктивні особливості свого проєкту, використовуючи отримані знання.

Отже, професійна компетентність майбутнього вчителя природничо-математичних дисциплін – це складне поняття, яке включає в себе широкий спектр знань, умінь і навичок. Україна має власні тенденції та певні виклики та досягнення у сфері підготовки вчителів природничо-математичних дисциплін. Для підвищення якості підготовки таких фахівців необхідно впроваджувати компетентнісний підхід, акцентуючи увагу на формуванні практичних умінь і навичок у майбутніх вчителів. Крім того, важливо розвивати проектну діяльність, залучати студентів до участі в різноманітних проєктах, які дозволяють їм застосовувати теоретичні знання на практиці; активно використовувати сучасні інформаційні технології, а саме забезпечувати доступ до сучасних технічних засобів навчання. Варто також співпрацювати з міжнародними партнерами, вивчати і впроваджувати передовий міжнародний досвід.

Для більш детального вивчення проблеми професійної компетентності майбутнього вчителя природничо-математичних дисциплін необхідні подальші дослідження в такому напрямку як аналіз ефективності різних моделей підготовки вчителів.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

Стрілець Віктор – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, Україна

Питання підготовки майбутніх вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій у навчальному процесі є вкрай актуальним як в Україні, так і в Європі та світі. В Україні важливість новацій в освіті зростає через реформування освітніх стандартів у межах Нової української школи (НУШ). Мета НУШ – створення такого освітнього середовища, де учні зможуть розвивати критичне мислення, навички вирішення проблем і креативність, що є ключовими у сучасному світі. Для реалізації цієї мети потрібна якісна підготовка вчителів, зокрема майбутніх педагогів початкових класів, адже саме в молодшій школі закладаються основи майбутніх знань і умінь.

Європейські освітні установи впроваджують різноманітні програми з підготовки вчителів, наголошуючи не лише на інтегрованому підході до навчання, а й приділяючи достатньо уваги інтерактивним та ігровим технологіям навчання [1]. Також актуальними є європейські проєкти, такі як STEM School Label, що підтримують школи і педагогів у впровадженні STEM-

інновацій, надаючи методичні рекомендації та сприяючи обміну досвідом. Загалом, STEM-освіта стала певним стратегічним пріоритетом у таких країнах як США, Китай, Канада, що також активно впроваджують STEM-навчання на всіх рівнях освіти, й також ці країни вже давно активно застосовують інтерактивні технології навчання.

Зазначимо, що підготовки майбутніх учителів початкових класів до застосування новітніх технологій навчання активно розробляється і українськими науковцями. Так, О. Семенов вивчає питання професійної підготовки вчителів, зокрема інноваційні підходи до підготовки педагогічних кадрів [2]. Її роботи стосуються розвитку цифрових та STEM-компетенцій майбутніх вчителів. Дослідження В. Рибалки присвячені формуванню методичної та професійної готовності педагогів до впровадження новітніх технологій в освітній процес, зокрема в початковій школі [3, с. 50-61]. Праці О. Ковальчук присвячені підготовці педагогів, розвитку науково-дослідницьких навичок у майбутніх учителів. Linda Darling-Hammond (США) – одна з провідних дослідниць в освіті, зокрема в професійній підготовці вчителів. Її роботи, такі як «Preparing Teachers for a Changing World» (2005), містять ідеї про важливість підготовки вчителів до сучасних викликів, зокрема інтеграції нових технологій [4]. Drew Gitomer та Courtney Bell – вивчають проблеми підготовки STEM-вчителів і розробляють рекомендації щодо вдосконалення освітніх програм для майбутніх педагогів. В їхніх працях («The Quest for High-Quality Teachers» та ін.) розглядається важливість інтеграції STEM-елементів у навчання вчителів. Joanne Mulligan (Австралія) присвятила свої дослідження питанням STEM-освіти в ранньому віці та розвитком математичної компетентності у дітей. Її праці зосереджені на підходах до інтеграції математики й технологій у навчальний процес початкової школи [5]. Keith Taber (Велика Британія) – активно досліджує питання розвитку наукового мислення в початковій освіті. Його робота «Teaching and Learning STEM Subjects in Primary Schools» висвітлює методичні підходи до викладання STEM-дисциплін для дітей молодшого віку [6].

Питанням впровадження STEM-освіти сьогодні присвячено багато наукових праць, на кшталт:

- «STEM Education in the Early Years» (2019), під редакцією Крістін Москітт і Джоан Мулліган. Ця книга пропонує огляд підходів до розвитку STEM-компетенцій у початковій школі [7].

- «Preparing Teachers for a Changing World: What Teachers Should Learn and Be Able to Do» (2005) – під редакцією Лінди Дарлінг-Гаммонд. Містить розділи, присвячені новітнім підходам до підготовки педагогів у різних дисциплінах, включно зі STEM [8].

- «STEM by Design: Strategies and Activities for Grades K-5» (2016) Дженніфер Вільямс – містить практичні рекомендації для вчителів, які хочуть включати STEM-технології в освітній процес.

Ці праці є гарною базою для розуміння, як можна ефективно готувати майбутніх учителів до використання STEM-технологій та інших інноваційних відходів до навчання.

Сучасний стан підготовки майбутніх вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання в Україні перебуває на етапі активного розвитку, хоча й стикається з низкою викликів. Є певні обмеження у матеріально-технічній базі, методичній підтримці працюючих педагогів та у підготовці тих викладачів, які готують майбутніх педагогів НУШ. Проте українські учені продовжують досліджувати цю проблему [9, 10, 11] і шукають шляхи її вирішення. Сьогодні вже багато педагогічних університетів і коледжів включають елементи інноваційних технологій та STEM-освіти в навчальні програми. Але зазначимо, що це здебільшого початкові курси, і зміст навчання потребує поглиблення. Також майбутнім учителям бракує практичного досвіду у використанні STEM-методик та новітніх технологій навчання. Практичні заняття та педагогічна практика ще не завжди забезпечують необхідні інструменти для інтеграції новацій у початкову освіту. На жаль, матеріально-технічна база багатьох закладів освіти має обмежені ресурси для якісного впровадження сучасних технологій навчання. Зрозуміло, що відсутність сучасного обладнання, такого як комп'ютери, набори для робототехніки та цифрові інструменти, значно обмежує можливості для практичної підготовки.

Проте в Україні відбуваються певні зрушення у сфері підтримки освітніх новацій з боку держави та приватного сектору. Існують державні та міжнародні гранти, ініціативи і програми (наприклад, проекти ГО «STEM Coalition Ukraine»), які сприяють розвитку STEM-компетенцій у педагогів. Також важливим є той факт, що інтегруються навчальні програми із сучасними цифровими інструментами та забезпечується їх відповідність міжнародним стандартам. Є можливості підвищувати кваліфікацію викладачів педагогічних ЗВО через спеціальні тренінги, курси підвищення кваліфікації та обмін досвідом на міжнародному рівні. Проводяться певні заходи, конкурси та конференції, що розвивають зацікавленість майбутніх вчителів до освітніх новацій. Це стимулює створення спільнот, які сприятимуть обміну знаннями та ідеями.

Отже, є певні позитивні зрушення і впровадження новітніх технологій у початкову освіту допоможе підготувати покоління, здатне відповідати вимогам сучасного технологічного світу.

Список використаних джерел

1. Лосева Н.М., Кодіна Паскуаль Р. Рекреаційна математика у підготовці вчителя початкової школи: досвід факультету освіти Університету Барселони. *Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки»*. Ніжин: Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя. 2022. Вип. 3. С. 93-100. <https://doi.org/10.31654/2663-4902-2022-PP-3-93-100> (дата звернення 28.10.2024).
2. Semenog, Olena, et al. Formation of media educational skills of a future teacher in the professional training. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 2020, 12.3: С. 219-245.
3. Рибалка В. В. Психологічні передумови розвитку громадянського суспільства і особистості громадянина. *Психологія і особистість*. 2017. № 2(12). С. 50-61.
4. Darling-Hammond L., Hammerness K., Grossman P., Rust F., Shulman L.

(2005) The Design of Teacher Education Programs // Darling-Hammond L., Bransford J. (ed.). Preparing Teachers for a Changing World. San Francisco. PP. 390-441.

5. Geiger, V., Mulligan, J., Date-Huxtable, L., Ahlip, R., Jones, D.H., May, E.J., Rylands, L. and Wright, I., 2018. An interdisciplinary approach to designing online learning: Fostering pre-service mathematics teachers' capabilities in mathematical modelling. *ZDM*, 50. PP. 217-232.

6. K. S. Taber, M. Sumida, & L. McClure (Eds.), (2018) Teaching Gifted Learners in STEM Subjects: Developing talent in science, technology, engineering and mathematics. (дата звернення 28.10.2024).

7. Abingdon, Oxon: Routledge. STEM education in the early years: thinking about tomorrow edited by Kevin Larkin & Thomas Lowrie, Australia, Springer, 2022, XII + 151 pp.,

8. Darling-Hammond, L., & Bransford, J. (Eds.). (2005). *Preparing teachers for a changing world: What teachers should learn and be able to do*. Jossey-Bass/Wiley.

9. Лосєва Н.М., Дубровський В.Л. Застосування інтерактивних технологій навчання на уроці математики у початковій школі // *Наукові записки: Серія Психолого-педагогічні науки*. 2021. № 1. С. 59-67.

10. Васютіна Т. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до формування в учнів природничої компетентності засобами інтерактивних технологій. *New Inception : наук. журн. / Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка* ; голов. ред. С. І. Стрілець. Чернігів, 2021. № 3-4 (5-6). С. 71-80.

11. Медведєва, М., Ткачук, Г. Інтеграція інтерактивних та інформаційно-комунікаційних технологій у фаховій підготовці майбутніх учителів математики // *Věda a perspektivy*. 2022. № 9 (16).

МЕДІАОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ МОДЕРНІЗАЦІЇ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В БАЗОВІЙ ШКОЛІ

Твердохліб Ганна – кандидатка педедагогічних наук, докторантка кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди

В епоху цифрових технологій та штучного інтелекту інформація, розваги та контент здобувачі освіти отримують через цифрові платформи, месенджери, соціальні мережі, меми, відео тощо. Відходить на другий план друковані видання: книги, газети та журнали. Популярним стало передача інформації через GIF-файли, пости в соціальних мереж, подкастах, фільмах, серіалах і прямих трансляціях, які транслюються через Інтернет. Проте всі ці модальності містять певний елемент письмової мови.

Упровадження медіаосвіти досліджували філософи, педагоги та психологи: Упровадження медіаосвіти досліджували вітчизняні педагоги та психологи: В. Андрієвська, О. Богомаз, Н. Войтович, С. Доценко, С. Терепищій, Н. Череповська, Н. Шакур, Д. Шинкарьова; закордонні L. Hall,